

УДК 327 (460)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2021.34.20>

СУЧАСНА ПОЗИЦІЯ КОРОЛІВСТВА ІСПАНІЯ В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Ігор Зінько

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
факультет міжнародних відносин,
кафедра країнознавства і міжнародного туризму
вул. Університетська, 1, 79000, м. Львів, Україна*

У сучасній світовій політиці зростає активність окремих держав у межах діяльності різних міжнародних організацій, що дає змогу ефективно підвищувати рейтинг і привабливість країни, здобувати нових союзників, заохочувати зарубіжних інвесторів тощо. При цьому важливо ініціювати нові теми і формати міжнародного співробітництва, які би відповідали національним інтересам країни і реагували на новітні виклики і загрози міжнародній спільноті.

У статті аналізуються політико-правові основи, інституційні механізми, успіхи та проблеми в реалізації національних інтересів Королівства Іспанія на рівні міжнародних організацій із кінця ХХ ст. і дотепер. Звертається увага на історичні, географічні, етнічні та політичні чинники зовнішньої політики Іспанії, які визначають особливості і водночас суперечливий характер її національних інтересів. Значний акцент зроблено на посиленні ролі Іспанії в сучасній безпековій політиці з використанням переваг членства у НАТО та тісних військово-політичних пов'язаннях зі США, а також на участі країни в міжнародних військових операціях. Виділено основні напрями активності Іспанії на рівні ООН та в низці інших загальноєвропейських організацій (ОБСЄ, Рада Європи). Особлива увага приділена політиці Іспанії в Європейському Союзі, насамперед через її ініціативи в низці спільних політик ЄС (спільна зовнішня та безпекова політика, міграційна політика тощо), а також у можливостях допомоги Спільноті задля модернізації господарства країни та протидії новітнім загрозам і викликам. Розглянуто нові політичні ініціативи Іспанії, які покликані активізувати позицію країни в різних міжнародних організаціях, але насамперед спрямовані на різке зростання економічної привабливості країни (Іспанія Глобал). Особливий акцент зроблено на ініціативі Альянс Цивілізацій, який отримав потужний міжнародний резонанс. Виокремлено зростаючі можливості в засобах «м'якої політики», зокрема, використання іспанської мови як ефективного способу посилення культурного впливу. Досліджується роль країни у форматі Іbero-Американського співробітництва, а також в Іспаномовній наднаціональній співдружності (Іспаніада).

Ключові слова: Іспанія, зовнішня політика, безпекова політика, ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ, Рада Європи, міграційна політика, Барселонський процес, Союз для Середземномор'я, Іbero-американське співробітництво, Альянс цивілізацій, Іспанія Глобал, Іспаніада.

Постановка проблеми. Для України, яка проголосила своїм зовнішньополітичним пріоритетом набуття членства в ЄС та НАТО, корисним є досвід Королівства Іспанія, яка пізніше від інших країн Західної Європи стала членом багатьох міжнародних організацій, зуміла успішно подолати наслідки фашистської диктатури генерала Ф. Франко, зараз вирішує низку складних етнополітичних та соціально-економічних проблем. Пограничне геополітичне положення Іспанії між Європою та Африкою з контролем над Гібралтарською протокою, а також із широким виходом в Атлантику і далі до обох Америк, перебування на вістрі вирішення складних новітніх проблем, як-от: протидія міжнародному тероризму,

нелегальній міграції, вирішення локальних конфліктів – все це об'єктивно посилює стратегічно важливу роль країни в сучасних міжнародних відносинах. Новизна роботи полягає ще й у тому, що Іспанія за останні роки значно змінила акценти своєї зовнішньої політики в напрямі посилення активності в міжнародних організаціях, намагаючись стати в окремих із них лідером, а також проголосила низку нових ініціатив, що вимагає ґрунтовного вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед провідних українських вчених, які досліджують іспанську зовнішню політику, варто зазначити роботи В. Зубова, В.В. Копійки, О.П. Лук'янова, В.А. Манжоли, С.О. Рудька та ін. Темі позиції Іспанії в міжнародних організаціях за останні роки присвячені, зокрема, праці О.В. Бурдяк [1] та К.О. Федорової [2]. Серед найвідоміших російських іспаністів зауважимо праці А.А. Андреевої, І.Л. Прохоренко, Д.В. Федосенка, С.М. Хенкіна та ін. При цьому найбільше темі статті відповідають праці Н.Є. Анікеєвої [3], Е.Г. Черкасової [4] та П.П. Яковлева [5]. Беззаперечно цінними є дослідження власне іспанських вчених С. Ареналя, Р.А. Баррери, П. Гонсалеса дель Мінью, Ф. Маси, Х. Нойї, Х.К. Перейри та ін.

Метою статті є дослідження передумов, сучасного стану та головних напрямів участі Королівства Іспанія в діяльності міжнародних організацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Іспанія належить до провідних країн Європи, поступаючись своєю політичною вагомістю та економічним потенціалом таким країнам, як Німеччина, Франція, Великобританія чи Італія. Площа країни становить 506 тис. кв. км, а чисельність населення станом на 2020 р. – 47,4 млн осіб [6]. За політичним правлінням Іспанія – типова конституційна монархія, главою держави є король Філіп VI (з 2014 р.), хоча реальна влада сконцентрована в руках прем'єр-міністра, яким є лідер партії-переможця чи погодженої коаліції на останніх парламентських виборах. Нині це Педро Санчес – лідер Іспанської соціалістичної робітничої партії (ІСРП). За обсягом ВВП (в розрахунку за ПКС) – це понад 2 трлн дол. США у 2020 р. – це 15-та економіка світу.

За відлік нової політичної історії Іспанії вважається період після смерті диктатора Ф. Франко у 1975 р., ознаменований утвердженням демократичного правління і формуванням унітарної парламентської конституційної монархії. Парламент Іспанії у 1978 р. ухвалив нову Конституцію.

З початку 80-х років ХХ ст. Іспанія почала тісніше співпрацювати із західними країнами та інтегруватися в європейські та євроатлантичні структури. До політичних структур НАТО Іспанія приєдналася у 1982 р., у 1986 р. була прийнята до Європейського Економічного Співтовариства, а у листопаді 1992 р. ратифікувала Маастрихтський договір про утворення Європейського Союзу (ЄС). Щоправда, у 1955 р. ще за часів диктаторського режиму Іспанія за підтримки США була прийнята в ООН.

На сучасну зовнішню політику Іспанії та її позицію в міжнародних організаціях впливає низка різноманітних чинників як внутрішнього, так і міжнародного характеру. Серед головних внутрішніх проблем, насамперед, варто виділити порівняну нестабільність політичної системи, загрози територіальної цілісності і сепаратизму (найбільш відчутними є активізація сепаратистських настроїв у Каталонії та Країні басків), дещо повільні темпи соціально-економічного розвитку, криміногенну ситуацію тощо.

Світова фінансово-економічна криза 2008–2009 рр. продемонструвала неготовність офіційного Мадрида адекватно оцінити ситуацію й оперативно прийняти ефективні антикризові заходи. За темпами падіння ВВП, особливо за рівнем безробіття Іспанія стала «лідером» в ЄС. За допомогою ЄС вона пододала наслідки кризи, однак до стану якісно нового зростання економіки ще далеко. Станом на 2020 рік, в Іспанії проживало 7,2 млн іммігрантів, або 15,22% населення країни [7], серед яких багато заробітчан з України.

Головними інституціями, що відповідають за розроблення політико-правових засад та пріоритетних напрямів зовнішньої політики Королівства Іспанія, в тому числі й на рівні міжнародних організацій, є парламент, а за її реалізацію – Міністерство закордонних справ та міжнародного співробітництва Іспанії. За питання безпеки та оборони відповідальним є Міністерство оборони. Міністерство економіки контролює діяльність закордонних представництв країни, які стимулюють експорт та залучають іноземні інвестиції в Іспанію.

Безпекова політика Іспанії та позиція в НАТО перебувають серед пріоритетів усіх урядів країни, незалежно від розкладу партійних сил у парламенті. Варто розрізнити внутрішні питання безпеки, зумовлені загрозами сепаратизму і територіальної цілісності країни, та питання безпеки та оборони в зовнішній політиці, хоч вони взаємопов'язані. Іспанія завжди проводила послідовну власну безпекову політику, дбаючи про модернізацію і боєздатність збройних сил (ЗС) країни, однак за останні десятиліття вона тісніше пов'язує проблеми безпеки та оборони в контексті активного членства в НАТО та ЄС. Стратегія національної безпеки Іспанії від 2013 р. чітко визначає пріоритети національних інтересів Іспанії в геополітичному вимірі [2].

З часу вступу у НАТО у 1982 р. Іспанія тривалий час перебувала поза військовими структурами альянсу, до того ж умовами членства заборонялося утримувати на американських військово-морській базі Рота та авіабазі Морон ядерну зброю. Національний референдум 1986 р. підтвердив доцільність перебування країни в політичних структурах НАТО за умови поступового скорочення воєнної присутності США.

У Мадриді в 1997 р. відбувся знаковий саміт НАТО, який визначив шляхи розширення альянсу на країни Центрально-Східної Європи. А з 1 січня 1999 р. Іспанія після тривалого і складного процесу формування власної моделі членства в НАТО повністю приєдналася до його інтегрованої військової структури. При цьому Мадриду вдалося зберегти без'ядерний статус країни, привернути увагу НАТО до проблем безпеки Середземномор'я, а також гарантування безпеки своїх анклавів на території Марокко – Сеути і Мелільї, посилити свій переговорний потенціал у суперечці з Великобританією з Гібралтару. У всіх програмах іспанської участі в НАТО вирішальну роль відіграла підтримка зі сторони США, яка, щоправда, ніколи не переходила забороненої межі – перегляду статусу Гібралтару. Іспанія також брала участь у військових операціях НАТО проти Югославії в 1999 р., а збройні підрозділи країни були включені в міжнародні миротворчі місії в Косово та Боснії [8]. Вступ до військових структур НАТО значно посилив роль Іспанії в альянсі.

З 2001 р. Іспанія брала участь у війні в Афганістані, підтримуючи операції США та НАТО. З квітня 2003 р. до квітня 2004 р. Іспанія брала участь в очолюваній США війні в Іраку проти режиму Саддама Хусейна. У 2011 р. разом із США та деякими європейськими союзниками-членами НАТО ЗС Іспанії – в операціях у Лівії проти режиму Муаммара Каддафі. Крім того, Іспанія також постійно бере участь у миротворчих операціях ООН та ЄС.

Одні з найжорстокіших терористичних акцій, організованих ісламськими бойовиками на території Європи, відбулися в березні 2004 р. на кількох вокзалах Мадрида. Ці теракти багато хто з політиків розглядав як покарання за підтримку США в Іраку. Після приходу у 2004 р. до влади Іспанської соціалістичної робітничої партії на чолі з Х.Л. Сапато Мадрид розпочав поступове виведення своїх військ з Іраку.

Для Мадрида найголовнішою загрозою є дестабілізація Близького Сходу і Магрибу, що утруднює широкомасштабне міжнародне співробітництво в Середземномор'ї – зоні стратегічних інтересів Іспанії. До новітніх зовнішніх загроз для Іспанії належать конфронтаційні настрої в ісламському світі, транскордонний тероризм, нелегальна міграція,

нездатність міжнародних організацій гарантувати стабільність глобального розвитку. За останні роки Іспанія була залучена до системи безпекових заходів НАТО, спрямованих на обмеження і протидію російським імперським амбіціям на сході Європи. Так, ВПС Іспанії на ротаційній основі беруть участь в охороні повітряного простору країн Балтії. Вона однозначно засудила анексію Росією українського Криму та її підтримку сепаратизму на сході України.

Іспанські збройні сили нараховують 131,5 тис. осіб активного персоналу (2021 р.). Щоправда, іспанський оборонний бюджет нараховував у 2019 р. 17,2 млрд дол. США, що становить лише 1,2% від ВВП країни [9] і значно відстає від рекомендованого для членів НАТО рівня у 2% від ВВП. Попри цей недостатній рівень видатків національного бюджету на потреби оборони він зріс за останні роки, що було зумовлено занепокоєнням у сфері безпеки країни.

Іспанія стала членом **ООН** 14 грудня 1955 р. і п'ять разів обиралася членом Ради Безпеки на непостійній основі – останній раз у 2015–2016 рр. Іспанія є одинадцятою країною світу за розміром фінансових внесків до регулярного бюджету ООН, а також членом Женевської групи, до складу якої входять найбільші вкладники, котрі уважно стежать за адміністративними та бюджетними питаннями в системі Організації Об'єднаних Націй, включаючи її спеціалізовані агенції та міжнародні технічні організації [10].

Іспанія постійно декларує своє зацікавлення у справі зміцнення миру по всій планеті, але її особливо турбують регіони Середземномор'я, Північної Африки та Близького Сходу. Мадрид скеровував своїх військових та цивільних спеціалістів до складу контингентів Тимчасових сил ООН у Лівані, а також в Афганістані та країнах колишньої Югославії. Для надання матеріально-технічної допомоги в проведенні операцій із підтримки миру Іспанія запропонувала створити базу матеріально-технічного забезпечення. Особливу відповідальність офіційний Мадрид виявляє щодо врегулювання конфлікту у Західній Сахарі, що була до 1975 р. колонією Іспанії і зараз перебуває під окупацією Марокко. Йдеться про дотримання принципів деокупації цієї території та реалізації права на самовизначення місцевого населення.

Одна з проблем іспанської зовнішньої політики – це вирішення суперечок із Великобританією щодо Гібралтару, а також статусу анклавів Сеута та Мелілья у відносинах із Марокко. Обидві проблеми з попереминим успіхом вирішуються у форматі двосторонніх міждержавних відносин, але з дотриманням базових принципів безпеки та співробітництва ООН та ЄС. Зокрема, на територію Гібралтару буде поширюватися частина договорів, що діють в ЄС, наприклад, Шенгенська угода і митний режим для перевезення товарів. Це дасть змогу забезпечити безперервне пересування на кордоні території з Іспанією після виходу Великобританії з ЄС [11].

Після приєднання Іспанії до **Ради Європи (РЄ)** у листопаді 1977 р. вона постійно декларує свою прихильність до неї як єдиної загальноєвропейської організації. Іспанія висловлює свою підтримку процесу реформування РЄ, захищає політику сусідства РЄ, особливо з країнами південного узбережжя Середземномор'я, з метою поширення цінностей організації. Іспанія є шостим найбільшим учасником організації за розмірами фінансування.

Іспанія є країною-засновницею **Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ)**. Серед пріоритетів Іспанії в ОБСЄ є боротьба з тероризмом, сприяння правам людини, зміцнення демократичних інститутів і екологічна політика. Досвід Іспанії щодо використання відновлюваних джерел енергії викликає великий інтерес для багатьох партнерів ОБСЄ.

У 2007 р. Іспанія очолювала ОБСЄ, а на засіданні Ради міністрів схвалила «Мадридську декларацію про навколишнє середовище та безпеку», яка вперше підкреслила важливість навколишнього середовища та наслідки зміни клімату як головних чинників міжнародної безпеки. У період головування Іспанія посилила свою дипломатичну присутність у таких регіонах, як Південний Кавказ і Центральна Азія, де Мадрид прагнув відновити відносини між громадами в зонах локальних конфліктів [12].

Для Іспанії позиція в **Європейському Союзі** є справою першочергової ваги, оскільки вона є запорукою успішної зовнішньої політики і синонімом процвітання країни. Мадрид послідовно виступає не за обмеження, а за збалансоване розширення сфери компетенції наднаціональних органів ЄС. Іспанія загалом негативно ставиться як до німецької концепції «твердого ядра», так і до британської ідеї вільного приєднання будь-якої країни Союзу за окремими угодами. Іспанці симпатизують досить гнучким формам інтеграції в рамках ЄС, які, з їхнього погляду, де-факто вже існують (Шенген, європейська валютна система). Мадрид займає тверді позиції щодо прийому нових членів, вимагаючи виконання ними всіх необхідних умов членства, побоюючись перерозподілу фінансових засобів підтримки ЄС на користь нових країн [13].

Іспанці послідовно відстоюють політику безпеки та співробітництва у Середземномор'ї, великою мірою спираючись при цьому на спільні інтереси та можливості ЄС. У період головування Іспанії в ЄС у другому півріччі 1995 р. кульмінаційним моментом стало проведення в Барселоні Євро-середземноморської конференції про стан та перспективи подальшого розвитку відносин Європи з найближчими сусідами з числа країн Північної Африки та Близького Сходу. Цей форум дав поштовх так званому «Барселонському процесу», який означав послідовну політику постійного погодження інтересів ЄС та країн Близького Сходу і Північної Африки щодо вирішення проблем політичного, безпекового, економічного, культурного співробітництва. Згодом він розвинувся у формати Європейської політики сусідства (2003 р.) та Союзу для Середземномор'я (2008 р.). За останні роки посилилася позиція Іспанії у відносинах ЄС із країнами Латинської Америки, куди вона перенесла свій організаційний досвід у рамках Іbero-американського співробітництва.

Серед спільних політик ЄС для Іспанії суттєве значення мають механізми протидії нелегальній міграції. Вагомим внеском у гармонізацію європейської міграційної політики став саміт ЄС, який відбувся у 2002 р. в Іспанії (м Севілья), де були визначені основні напрями боротьби з нелегальною міграцією в Європі, формування правових засад та обсягів трудової міграції. Іспанія перебуває на головному шляху проникнення потоків нелегальних мігрантів з Африки як безпосередньо на материк, так й на Канарські острови та у свої африканські анклавні. Іспанія на початку ХХІ ст. упродовж кількох років приймала найбільше іммігрантів. Вона зацікавлена у посиленні боротьби з нелегальною міграцією, яка з новою силою загострилася у 2015 р. і була зумовлена вже більше воєнними подіями у Лівії та в країнах Близького Сходу.

З 1 січня 2010 р. Іспанія головує в ЄС вже у нових інституційно-правових умовах, визначених Лісабонським договором. Соціально-економічна ситуація в ЄС тоді була депресивною, зумовленою світовою валютно-фінансовою кризою, а становище Іспанії визначалося як одне з найпроблемніших. Вже відкрито проголошувалася думка про те, що країна може припинити свою діяльність у зоні євро. У цей період Іспанія отримала значну фінансову підтримку зі спеціалізованих фондів ЄС, що дало змогу розпочати поступовий вихід з економічної кризи. За бюджетний період ЄС на 2007–2013 рр. Іспанія отримала інвестицій на 31,54 млрд євро і була другим найбільшим реципієнтом після Польщі (59,7 млрд євро). За новий бюджетний період 2014–2020 рр. ЄС направив в економіку Іспа-

нії 28,596 млрд євро [1]. У період свого головування Іспанія активно сприяла формуванню нової інституції ЄС – Європейської зовнішньополітичної служби, яка виконує роль апарату високого представника з міжнародних справ та політики безпеки.

Зростання іспанського ВВП за останні роки (2,0% у 2019 р.) [14] є дещо більшим, ніж у середньому по ЄС (1,7%). Це позначилося на поліпшенні більшості макроекономічних показників. Хоча рівень безробіття значно скоротився за останні роки, він і надалі все ще високий – 16,2% (2020 р.).

Доволі цікавою і перспективною є політика Іспанії щодо активізації співробітництва у форматі міжнародних організацій, створених за власної ініціативи чи з вирішальною підтримкою Мадрида. Однією з ефективних форм співпраці стало **Іbero-американське співробітництво** за участю країн Латинської Америки, а також Іспанії, Португалії і Андорри. Перший Іbero-американський саміт пройшов у м. Гвадалахара (Мексика) в липні 1991 р. У 2000 р. в Мадриді було утворено Секретаріат Іbero-американської співпраці, який є посередницькою ланкою між численними політичними, економічними і гуманітарними акторами на величезному трансатлантичному просторі.

Ще одним із напрямів зовнішньої політики Іспанії є підтримка високого міжнародного статусу іспанської культури та мови, якою у світі розмовляє понад 400 млн осіб. Для цього існує кілька механізмів впливу, зокрема, це політика Іспаніадад, а також підтримка міжнародної Асоціації іспанської мови та Інституту Сервантеса. Варто пам'ятати, що іспанська мова – одна з шести офіційних мов ООН. **Іспаніадад** – це співтовариство іспаномовних країн, в яких значну роль відіграє іспанська мова (необов'язково державна, як на Філіппінах) і сформована на її основі культура. До спільноти Іспаніадад входять 23 країни Латинської Америки, Африки та Тихоокеанського басейну. **Інститут Сервантеса** – це створена в 1991 році під егідою МЗС Іспанії установа для викладання іспанської мови та поширення іспанської культури. Інститут Сервантеса представлений на п'яти континентах, де працюють 77 центрів.

Серед особливо яскравих і вдалих ініціатив Іспанії за останні десятиліття слід, насамперед, зазначити проголошену у 2004 р. з ініціативи прем'єр-міністра Х.Л. Сапатеро на рівні Генеральної асамблеї ООН ідею **Альянсу цивілізацій**. Мета ініціативи – порозуміння між країнами та народами, що належать до всіх культурно-історичних цивілізацій світу, активізація міжнародних дій проти екстремізму за допомогою постійного діалогу та взаємодії. Альянс звертає особливий акцент на потребу зменшення протиріччя між західним та ісламським світами. Ця ідея відразу була підтримана тодішнім прем'єр-міністром Туреччини Р.Т. Ердоганом. Перший форум Альянсу цивілізацій пройшов у січні 2008 р. в Мадриді за участю 89 офіційних делегацій із 78 країн. За його підсумками було підписано угоди про партнерство Альянсу з ЮНЕСКО, Лігою арабських держав, Ісламською організацією з питань освіти, науки і культури, Арабською організацією з освіти, культури та науки, а також підготовлено листи з намірами про співпрацю до Ради Європи, засновані фонди Альянсу – молодіжної солідарності і в галузі засобів масової інформації.

За останні роки в діяльності уряду Іспанії задля активізації ролі країни в міжнародних організаціях запропоновано низку нових ініціатив. Так, було офіційно засновано новий орган – Раду національної безпеки Іспанії, яку очолює прем'єр-міністр країни [1]. Королівським указом від 8 жовтня 2018 р. створено Державний секретаріат для проведення компанії **Іспанія Глобал** (España Global). Це вищий загальнодержавний орган, відповідальний за вжиття заходів для покращення іміджу Іспанії за кордоном. Він також має за завдання планування, просування, координацію та моніторинг іспанських дій за кордоном, як державних, так і приватних організацій та установ в економічній, культурній, соці-

альній, науковій і технологічній сферах [15]. Тобто Іспанія і надалі зміцнює інституційне забезпечення своєї зовнішньої політики, створює нові додаткові рамки посилення своєї активності в міжнародних організаціях.

Висновки. Зовнішня політика Іспанії за останні десятиліття пройшла значну трансформацію в напрямі погодження та посилення місця та ролі країни в системі міжнародного співробітництва, особливо у складі низки найбільш впливових міжнародних організацій, що було зумовлено потребами виходу із затяжного періоду ізоляціонізму після смерті диктатора Ф. Франко. Незважаючи на загострення етнополітичних процесів та наслідків міжнародної фінансової кризи, Іспанія послідовно проводить політику відстоювання національних інтересів, залучаючи до вирішення наболілих проблем можливостей міжнародних організацій.

За останні роки Мадрид активніше включився в гарантування безпеки і співробітництва в зонах домінуючих інтересів – Середземномор'ї та Північній Африці, а також взяв участь у низці миротворчих операцій за посередництвом ООН, НАТО та ЄС. Зростає вагомість іспанської дипломатії на рівні ООН, особливо в контексті проголошеної ініціативи Альянс Цивілізацій, а також на рівні Ради Європи і ОБСЄ. Особливо вагомі успіхи здобуті в ЄС, де Мадрид отримує значну фінансову допомогу задля подолання кризових явищ та прискорення соціально-економічного зростання, а також у вирішенні спільних завдань – погодження інтересів усіх країн басейну Середземного моря, боротьби з нелегальною міграцією тощо.

Іспанія зуміла посилити свій вплив засобами «м'якої сили», використовуючи історичні пов'язання з країнами Латинської Америки, потенціал культурних досягнень та авторитет іспанської мови. Далекосяжним є також проєкт Іспанія Глобал, націлений на поліпшення міжнародного іміджу країни та залучення іноземних інвестицій. Активність Іспанії у міжнародних організаціях може бути добрим прикладом для наслідування й Україні, оскільки нам бракує послідовних та переконливих кроків задля утвердження власної ваги та ролі у світовій політиці.

Список використаної літератури

1. Бурдяк О. В. Особливості внутрішньої та зовнішньої політики Іспанії в кінці ХХ – на початку ХХІ століття. *Панорама політологічних студій: Науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету*. 2016. С. 104–111.
2. Федорова К.О. Зовнішня політика Іспанії на початку ХХІ століття. Моногр. Warszawa : «Diamond trading tour», 2014. 100 с.
3. Аникеева Н.Е. Испания в конце ХХ – начале ХХІ века. Москва : АСТ, 2006. –340 с.
4. Черкасова Е. Поворот во внешней политике Испании: амбиции и границы возможного. *Мировая экономика и международные отношения*. 2005. № 8. С. 65–76.
5. Яковлев П. «Доктрина Сапатеро» – квинтэссенция внешней политики Мадрида. URL: http://www.perspektivy.info/oykumena/europe/doktrina_sapatero_kvintessencija_vneshnej_politiki_madrida_2010-01-16.htm
6. Cifras de Población (CP) a 1 de enero de 2020. Estadística de Migraciones (EM). Año 2019. Datos provisionales. URL: https://www.ine.es/prensa/cp_e2020_p.pdf
7. Estadística del Padrón Continuo. Datos provisionales a 1 de enero de 2020. URL: <https://www.ine.es/jaxi/Datos.htm?path=/t20/e245/p04/provi/10/&file=0ccaa005.px#!tabs-tabla>.
8. Наумов А. Проблемы интеграции Испании в НАТО. *Белорусский журнал международного права и международных отношений*. 2002. № 3.
9. Nan Tian, Alexandra Kuimova, Diego Lopes da Silva, Pieter D. Wezeman, Siemon T. Wezeman. TRENDS IN WORLD MILITARY EXPENDITURE, 2019. SIPRI Fact Sheet April 2020. URL: https://www.sipri.org/sites/default/files/2020-04/fs_2020_04_milex_0_0.pdf.

10. Spain and United Nations. URL: <http://www.exteriores.gob.es/Portal/en/PoliticaExteriorCooperacion/NacionesUnidas/Paginas/InicioNNUU.aspx>.
11. Великобритания и Испания уладили спор о статусе Гибралтара. URL: <https://www.dw.com/ru/великобритания-и-испания-уладили-спор-о-статусе-гибралтара/a-56106281>. Spain in the OSCE. URL: <http://www.exteriores.gob.es/Portal/en/PoliticaExteriorCooperacion/OSCE/Paginas/EspEnlaOSCE.aspx>.
12. Испания в начале XXI века: Учеб. пособие / отв. ред. С.М. Хенкин; МГИМО(У) МИД России, каф. сравнит. политологии, Иberoамериканский центр. Москва : МГИМО-Университет, 2006. 167 с.
13. World Economic Outlook Database. Spain. URL: https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weodatabase/2020/October/weoreport?c=184,&s=NGDP_RPCH,NGDPD,PPPGDP,NGDPDPC,PPPPC,PCPIPCH,&sy=2018&ey=2025&ssm=0&scsm=1&sc=0&ssd=1&ssc=0&sic=0&sort=country&ds=.&br=1.
14. España Global. URL: <http://www.exteriores.gob.es/Portal/en/PoliticaExteriorCooperacion/MarcaEsp/Paginas/inicio.aspx>.

CURRENT POSITION OF THE KINGDOM OF SPAIN IN THE INTERNATIONAL ORGANIZATIONS

Ihor Zinko

*Ivan Franko National University of Lviv,
Faculty of International Relations, Department of Regional Studies
Universytetska str., 1, 79000, Lviv, Ukraine*

In modern world politics, the activity of individual states within the activities of various international organizations is growing, which allows to effectively increase the rating and attractiveness of the country, gain new allies, encourage foreign investors and more. At the same time, it is important to initiate new topics and formats of international cooperation that would meet the national interests of the country and respond to the latest challenges and threats to the international community.

The political and legal bases, institutional mechanisms, achievements and problems in realization of national interests of the Kingdom of Spain at the level of the international organizations since the end of the 20th century and to the present period have been analyzed. Attention is drawn to the historical, geographical, ethnic and political factors of Spain's foreign policy, which determine the features and the contradictory nature of its national interests at the same time. The considerable emphasis has been made on strengthening Spain's role in the modern security policy, taking into account the advantage of NATO membership and close military-political ties with the United States, as well as on the country's participation in the international military operations. The main directions of Spain's activity at the UN level and in a number of other pan-European organizations (OSCE, Council of Europe) are highlighted. The particular attention is paid to Spain's policy in the European Union, primarily through its initiatives in a range of common EU policies (the Common Foreign and Security Policy, the migration policy, etc.), as well as the opportunities to assist the Community in modernizing the country's economy and countering the latest threats and challenges. Spain's new political initiatives, which are designed to strengthen the country's position in various international organizations, but primarily aimed at sharp growth of the country's economic attractiveness (Spain Global), are considered. The particular emphasis is made on the initiative of the Alliance of Civilizations, which has received a strong international response. The growing opportunities in the means of "Soft Power", including the use of Spanish as an effective way to increase the cultural influence, are distinguished. The role of the country in the format of Ibero-American cooperation, as well as in the Spanish-speaking supranational community (Hispanidad), is studied.

Key words: Spain, foreign policy, security policy, UN, NATO, EU, OSCE, Council of Europe, migration policy, Barcelona Process, Union for the Mediterranean, Ibero-American Cooperation, Alliance of Civilizations, Spain Global, Hispanidad.